

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES REFERENT A LES QUEIXES PRESENTADES PER DIFERENTS PERSONES RELATIVES A LA CONTAMINACIÓ ACÚSTICA PROVOCADA PELS SERVEIS DE NETEJA I RECOLLIDA DE RESIDUS EN HORARI NOCTURN

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 17 de juny de 2021, un ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què manifestava la seva disconformitat pel soroll que provoquen els serveis de neteja i recollida de residus durant les nits al carrer Taquígraf Serra.

Exposava que aquests serveis resulten tan molestos que s'haurien de realitzar durant l'horari diürn per tal de no afectar al descans de les persones i així ho havia reclamat en diferents audiències públiques del Districte. Considera que hi ha molts carrers tranquils, com ara el seu, en els quals canviar la programació del servei no suposaria cap inconvenient per a la circulació, sobretot en determinades franges horàries, com poden ser entre les set i les nou del matí i entre les vuit i les deu del vespre.

Posteriorment, en dates 22 de novembre i 1 de desembre de 2021, dues persones veïnes dels carrers Guillem Tell i Xifré també van presentar les seves respectives queixes per aquest tipus de molèsties.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Un cop examinat el contingut de la primera de les queixes presentades i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se al **Districte de Les Corts** i a la **Regidoria d'Emergència Climàtica i Transició Ecològica** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la mateixa.

En data 15 de juliol de 2021, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

En dates 27 d'agost i 29 de setembre de 2021, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. Els escrits exposen que:

Els serveis de neteja i de recollida de residus s'organitzen per prestar els seus serveis en els horaris més adients, tant per la seva eficiència com per alterar el mínim possible la mobilitat de les persones i el trànsit a l'espai públic.

Donada la complexitat, la majoria de serveis (neteja viària, neteja de contenidors i recollida de les fraccions selectives de vidre, envasos i paper/cartró) s'efectuen en horari diürn i **només es fa en horari nocturn la recollida de les fraccions de resta i orgànica, la recollida de mobles i trastos vells i la recollida comercial.**

En la zona a què fa referència aquesta queixa, la recollida de la fracció resta s'efectua tots els dies de la setmana i la fracció orgànica en dies alterns, en horari de 01:25h a 01:45h de la nit.

La recollida de les fraccions de selectiva es realitza diàriament, excepte el vidre que es recull dos cops per setmana (dilluns i dijous), amb els següents horaris: paper i cartró (07:30h a 08:30h), envasos (08:00h a 08:30h) i vidre (08:30h a 09:00h).

Per tal de reduir les molèsties dels sorolls nocturns que provoca la recollida de residus a la ciutat, s'han dut a terme les següents actuacions en els últims anys:

1. Mesures correctores als vehicles i contenidors, fent manteniments preventius i correctius per tal de reduir el màxim el soroll.
2. Revisió dels recorreguts i actualització dels plànols per evitar la marxa enrere d'algun vehicle de la zona. S'ha fet un reforç de conscienciació amb tots els conductors i les conductores per recordar que està totalment prohibit fer marxa enrere amb els camions.
3. En els vehicles de recollida de voluminosos s'ha incorporat un sòl de goma en la caixa de càrrega per minimitzar els sorolls.
4. En les càrregues d'aigua de la zona, es va establir l'aturada dels motors per evitar molèsties als veïns en el torn de nit.
5. Periòdicament es realitza formació específica al personal per explicar les necessitats de no cridar ni fer soroll durant el servei de neteja i recollida.

I recentment, els criteris d'adjudicació del servei de neteja han estat molt exigents pel que fa a criteris de sostenibilitat i reducció de sorolls. Així doncs, la nova contracta incorpora 600 vehicles elèctrics a la seva flota pel conjunt de la ciutat.

D'altra banda, el Districte de Les Corts informa que, en data 20 de setembre de 2021, l'equip de govern es va reunir amb el ciutadà afectat i es va constatar en la mateixa reunió la dificultat de plantejar solucions a la seva situació individual que no afectessin a la resta de la ciutadania i no impliquessin una complexa tramitació, de manera que difícilment serien aplicables de manera immediata.

CONSIDERACIONS

Sovint es reben queixes en referència a les molèsties de soroll que provoca la recollida nocturna dels diferents tipus de residus que es generen a la ciutat, especialment en aquells carrers pacificats en els quals el trànsit de vehicles és inferior al de la resta de carrers i, per tant, el soroll ambiental també és inferior.

L'article 67.a del text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya estableix, com a servei mínim de prestació obligatòria per als ajuntaments, la recollida de residus. I l'article XXIII de la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat, signada per l'Ajuntament de Barcelona, estableix que les autoritats locals han

de garantir l'eficàcia dels serveis públics i la seva adaptació a les necessitats dels usuaris vetllant per evitar qualsevol situació de discriminació o d'abús.

Per aquest motiu, ja a l'any 2017 la Sindicatura va **recomanar al consistori estudiar la possibilitat d'avançar l'horari de recollida de residus** a tota la ciutat, amb l'objectiu de reduir les molèsties que suposa per a moltes persones el pas dels vehicles i les maniobres necessàries per dur a terme el servei, ja sigui perquè tenen dificultats per dormir o bé perquè no tenen prou ben insonoritzats els seus habitatges i no poden descansar adequadament. En alguns dels carrers estudiats, fins i tot, es va constatar que els camions passaven en diferents ocasions en una mateixa nit.

L'Ajuntament, però, sempre s'ha excusat al·legant que realitzar el servei de recollida durant l'horari diürn pot causar problemes de mobilitat als diferents carrers de la ciutat. No obstant això, no tots els carrers han de tenir la mateixa consideració, ja que cadascun té les seves particularitats (nombre de carrils, intensitat de trànsit, limitació de velocitat...) i possiblement en determinats carrers resultaria molt més pràctic dur a terme el canvi d'horari.

Així mateix, **en cas de que avançar l'horari de recollida en algun dels carrers sigui impossible, aquesta Sindicatura ja va recomanar que es considerés la possibilitat de reduir el temps que dura el servei augmentant els recursos necessaris (vehicles, personal operari...) i reduint les rutes establertes**, amb l'objectiu de dur a terme el servei en menys temps i sense excedir-se a les hores habituals de descans de la ciutadania.

Recordem que el soroll és el segon factor ambiental que més impacta en la salut de la població, just darrera de la contaminació de l'aire i que, segons l'informe de l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB) «Soroll ambiental i salut a la ciutat de Barcelona», es constata que el 57 % de la població està exposada a nivells de soroll superiors per sobre del llindar que l'OMS considera negatiu per a la salut, i un 27 % de la població ho està a nivells molt per sobre d'aquest llindar.

L'informe de l'ASPB conclou que el soroll té efectes en la salut emocional i psicològica i pot produir trastorns de la son i malalties cardiovasculars. De fet, es constata que 210.000 persones pateixen una molèstia intensa per soroll, més de 60.000 tenen trastorn de la son i que al voltant del 3 % de les morts per malaltia cardiovascular serien atribuïbles a aquesta causa.

La Constitució Espanyola reconeix el dret a la protecció de la salut i estableix que correspon als poders públics organitzar i tutelar la salut pública a través de mesures preventives. L'Estatut d'Autonomia de Catalunya estableix que totes les persones tenen dret a la protecció davant de les diferents formes de contaminació, entre les quals hi trobem la contaminació acústica.

Així mateix, la Llei 16/2002, de 28 de juny, de protecció contra la contaminació acústica, atorga als municipis la inspecció i el control de la contaminació acústica provocada per les activitats, els comportaments ciutadans, la maquinària i els vehicles de motor, així com, si s'escau, l'adopció de mesures per garantir el compliment dels límits establerts per normativa.

D'altra banda, la Carta de ciutadania. Carta de drets i deures de Barcelona estableix que **l'Ajuntament ha de controlar tot tipus d'emissions perjudicials per al medi i**

per a la salut o el benestar de les persones i ha de potenciar la cultura mediambiental.

En aquest sentit, està clar que el consistori ha destinat esforços per intentar reduir les molèsties que provoca la recollida de residus a la ciutat i ha implementat una sèrie de mesures per fer-hi front. Entre d'altres, aquelles que determina l'article 44.5 de l'Ordenança del medi ambient en relació a l'ús de vehicles dels serveis públics municipals, i al foment de les tasques de formació adients per tal que el personal que utilitza els vehicles municipals prengui consciència que ha de realitzar les seves tasques amb el menor impacte sonor possible. De la mateixa manera, els plecs de clàusules econòmiques administratives i de prescripcions tècniques d'aquests serveis han introduït totes aquelles mesures i millores tècniques que permeten disminuir l'impacte acústic. Així mateix, incideixen en el fet que aquests serveis s'han de prestar amb el mínim impacte sonor, tant pel que fa als mateixos vehicles com pel que fa a les tasques de recollida.

Però tot i les mesures municipals endegades per reduir el soroll que provoca aquest tipus de recollida de residus, les molèsties continuen en molts carrers de la ciutat i afecten les persones que hi viuen. És per això que, d'acord amb l'article 15.3 de la Llei 16/2002, de 28 de juny, de protecció contra la contaminació acústica – que fixa l'horari de funcionament de la maquinària utilitzada en els treballs a la via pública de 8 a 20 hores, llevat dels que es fan per raons de necessitat o que, per les seves característiques, no es poden fer durant el dia– **la Sindicatura torna a demanar un avançament en l'horari de realització dels serveis de neteja i recollida de residus per tal de minimitzar les molèsties de soroll nocturn i l'impacte que aquestes produeixen en la salut de les persones.**

A més de la protecció constitucional contra la contaminació acústica (article 43 sobre la protecció de la salut i article 45 sobre la protecció del medi ambient) també troba el seu recolzament en alguns drets fonamentals reconeguts per la Constitució, entre els quals, el dret a la intimitat personal i familiar, consagrat a l'article 18.1. Per la seva banda, el Tribunal Europeu de Drets Humans (TEDH) posa en evidència la importància que les immissions sonores tenen en la vida de les persones, afirmant que el soroll, en la societat actual, pot arribar a representar una font permanent de pertorbació de la qualitat de vida de les persones.

Així, la Sentència del TEDH de 18 d'octubre de 2011, indica que:

39. L'article 8 del Conveni [Europeu de Drets Humans] protegeix el dret de l'individu al respecte de la seva vida privada i familiar, del seu domicili i de la seva correspondència. El domicili és normalment el lloc, l'espai físicament determinat, on es desenvolupa la vida privada i familiar. L'individu té dret al respecte del seu domicili, concebut no només com el dret a un simple espai físic sinó també al gaudi, amb tota tranquil·litat d'aquest espai. La vulneració del dret al respecte del domicili no només es refereix a ofenses materials o corporals, com ara l'entrada sense autorització al domicili d'una persona, si no també a lesions immaterials o incorpòries com els sorolls, les emissions, les olors i altres ingerències. Si les lesions són greus, poden privar a una persona del seu dret al respecte del domicili perquè li impedeixen gaudir-ne.

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta Municipal de Barcelona i el Reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té

com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Un cop considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de la Regidoria d'Emergència Climàtica i Transició Ecològica no ha estat eficaç en garantir el dret al descans de tots els veïns i veïnes de la ciutat, així com la bona qualitat de vida.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la següent decisió:

- **Recomanar a la Regidoria d'Emergència Climàtica i Transició Ecològica** que realitzi el mínim nombre de serveis de neteja i recollida de residus que provoquen molèsties en horari nocturn.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.